

**ภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษา
ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 2***

**SERVICE-MINDED LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS
AFFECTING COMMUNITY PARTICIPATION UNDER NAKHON SI
THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2**

วรรณวิสา จิตสว่าง¹, เบญจพร ชนะกุล² และ อโนทัย ประสาน³

Wanwisa Jitsawang¹, Benchaporn Chanakul² and Anotai Prasan³

¹⁻³หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

¹⁻³Master of Education Program in Educational Administration Nakhon Si Thammarat Rajabhat University,
Thailand

Corresponding Author's Email: wanwisajj2537@gmail.com

วันที่รับบทความ : 17 มีนาคม 2568; วันแก้ไขบทความ 19 มีนาคม 2568; วันที่ตอบรับบทความ : 20 มีนาคม 2568

Received 17 March 2025; Revised 19 March 2025; Accepted 20 March 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษา 2. ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชน 3. ศึกษาภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน และ 4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน รวมทั้งสิ้น

* วรรณวิสา จิตสว่าง, เบญจพร ชนะกุล และ อโนทัย ประสาน. (2568). ภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 2.

วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 3(2), 237-249.

Wanwisa Jitsawang¹, Benchaporn Chanakul and Anotai Prasan. (2025). Service-Minded Leadership Of School Administrators Affecting Community Participation Under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2. Journal of Interdisciplinary Social Development, 3(2), 237-249.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

320 คน โดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การถดถอยเชิงพหุคูณ และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า (1) ภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (2) การมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3) ภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับสูง ทั้งในภาพรวมและรายด้าน และ (4) การพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนนั้น ควรมีการส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน เปิดโอกาสให้ชุมชนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ของกันและกัน จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้จากภาคปฏิบัติ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน และควรมุ่งเน้นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี โปร่งใสกับสมาชิกในชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการ, การมีส่วนร่วมของชุมชน, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

Abstract

This research aimed to : (1) study the servant leadership of school administrators, (2) examine community participation, (3) investigate the impact of school administrators' servant leadership on community participation, and (4) explore approaches to developing servant leadership of school administrators that enhance community participation under the jurisdiction of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2 . The sample group consisted of 320 teachers selected using stratified random sampling. The research instruments included a five point Likert scale questionnaire and a structured interview. The statistical methods used for data analysis were

percentage, mean, standard deviation, correlation coefficient analysis, multiple regression analysis, content analysis.

The research findings revealed that: (1) the overall level of servant leadership among school administrators was high, with the vision aspect having the highest mean score; (2) the overall level of community participation was also high, with the community engagement aspect receiving the highest mean score; (3) servant leadership of school administrators was significantly correlated with community participation at the .01 level, both overall and in specific aspects; and (4) to enhance servant leadership that positively influences community participation, it is recommended to foster a culture of collaborative learning within the community, provide opportunities for experiential learning, organize practical learning activities, facilitate open discussions, and focus on building transparent and constructive relationships with community members.

Keywords: Servant Leadership, Community Participation, The Office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area 1

บทนำ

การศึกษาเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาชุมชนและสังคมให้คนซึ่งเป็นสมาชิกของสังคมเป็นคนมีคุณภาพ คุณธรรม กล่าวคือการศึกษาช่วยสร้างจิตสำนึกในการเป็นมนุษย์ มีจิตวิญญาณของผู้มีอารยธรรมทางปัญญา ความงดงามทางจิตใจ การศึกษาสร้างให้คนมีความรู้ในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ มีความอดทนในการต่อสู้กับอุปสรรคของชีวิต การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนทุกวัยสามารถนำมาพัฒนาชุมชนของตนเองได้ (ธัญญา เอมพงษ์, 2561) สถานศึกษาจึงเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน โดยที่ชุมชนมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาและความสำเร็จของสถานศึกษา ขณะเดียวกันโรงเรียนก็มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชน ดังนั้น นอกจากการบริหารงานสถานศึกษาในด้านวิชาการและการบริหารจัดการแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีอีกหนึ่งบทบาทสำคัญในการสร้างกลไกการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน พัฒนาความสัมพันธ์แบบเกื้อกูลกันกับชุมชน เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อพัฒนา

โรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน และเพื่อได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากชุมชนในกิจกรรมสร้างสรรค์พัฒนาต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อทั้งโรงเรียนและชุมชนอย่างยั่งยืน (ประสงค์ ถึงแสง, 2559)

ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเป็นกุญแจแห่งความสำเร็จในการพัฒนา การจัดการศึกษาให้มี ประสิทธิภาพพร้อมรับกับความท้าทายและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในยุคการศึกษาปัจจุบันจะต้อง มีการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ทั้งค่านิยมความเชื่อประเพณีวัฒนธรรม ตลอดจนความเปลี่ยนแปลงนโยบาย สังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ในการพัฒนาการจัดการศึกษาเป็นที่ยอมรับของครูและบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งมีอิทธิพลที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการปฏิบัติงานภายใต้ความไว้วางใจ ความร่วมมือความเชื่อมั่น ความศรัทธาอันจะส่งผลต่อ การดำเนินงาน ในสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย (ศศิธรดา แพงไทย, 2562) ดังนั้น ผู้บริหารที่จะทำให้สถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จจะต้องมีลักษณะความเป็นผู้นำ ซึ่งการบริหารจัดการสมัยใหม่ (Modern Management) ได้ถูกกล่าวถึงในการสร้างความเป็นผู้นำของผู้บริหารยุคใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์ที่การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วนี้ จากภาวะผู้นำตามแนวคิดเดิมที่เคยมีประสิทธิภาพในอดีตมาสู่แนวคิดภาวะผู้นำใหม่ ซึ่งมุ่งเน้นผู้นำที่มีมุมมองกว้างไกลระดับสากล มีความสามารถยืดหยุ่นเพื่อรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และมุ่งเน้นไปที่การมีคุณธรรมสามารถพัฒนาศักยภาพความเป็นผู้นำแก่ผู้ร่วมงาน

จากนโยบายการจัดการศึกษาทั้งในระดับประเทศ กระทรวง สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา สถานศึกษาและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ การบริหารองค์การโดยทั่วไปจะมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายองค์การเหมือน ๆ กันนั่นคือเพื่อให้องค์การประสบความสำเร็จและให้้องค์การนั้นเกิดประสิทธิผลสูงสุด สถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ อย่าง เช่น เกิดจากปัจจัยที่มีการบริหารที่ดี ความสามารถในการจัดองค์การ การใช้ทรัพยากรที่ หามาได้อย่างคุ้มค่า องค์ประกอบที่กล่าวมาทั้งหมด จะเป็นไปไม่ได้หากหน่วยงานทางการศึกษาขาดภาวะผู้นำของผู้บริหาร จึงถือได้ว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารในหน่วยงานมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ เช่นเดียวกับการบริหารสถานศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งต้องมีผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพและจะต้องสร้างลักษณะความเป็นผู้นำให้เกิดขึ้นในตัวเองเพื่อเสริมสร้างอำนาจการบริหารงาน นอกเหนือไปจากอำนาจที่เป็นทางการอันเกิดจากกระบวนการบริหารงาน (วินัย ฉิมวงษ์, 2542)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นคนเก่ง คนดี สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข ครูและบุคลากรร่วมกับชุมชนช่วยกันพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ทั้งร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา อันจะเห็นได้จากนโยบายด้านประสิทธิภาพ จุดเน้นที่ 13 ส่งเสริมการบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม โดยใช้ภาคีเครือข่าย เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ตรงตามความต้องการของนักเรียนและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2, 2566) ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องเป็นศูนย์กลางของสังคม เป็นโรงเรียนของชุมชน โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาใช้บริการของโรงเรียน ให้ข่าวสารความรู้ และช่วยสังคมทุกวิถีทาง โดยชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการรับผิดชอบ และรับรู้สภาพปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียน จากความสำคัญและเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ภาวะผู้นำใส่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาวะผู้นำใส่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 เพื่อทราบถึงภาวะผู้นำใส่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านต่างๆ และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำใส่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษาและองค์การศึกษาต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำใส่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำใส่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2
4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำใส่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีรูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ซึ่งจะประกอบด้วยวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method)

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล

ประชากร ที่ใช้ในศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวนทั้งสิ้น 1,922 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่จะใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ปีการศึกษา 2567 ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970) จำนวน 320 คน ขั้นตอนต่อมาใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random Sampling) จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง โดยเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลงานโดดเด่นในการบริหารสถานศึกษาที่มีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียน เช่น โรงเรียนพระราชทาน , รางวัล OBEC Award , รางวัลสถานศึกษาพอเพียง มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม (Questionnaires) โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1. การมีวิสัยทัศน์ 2. การมองการณ์ไกล 3. การเข้าใจผู้อื่น 4. การมุ่งมั่นพัฒนาบุคคล และ 5 การเสริมสร้างสัมพันธ์กับชุมชน เป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ประกอบด้วย 4 ด้าน 1. การมีส่วนร่วมกำหนดทิศทางของการศึกษา 2. การมีส่วนร่วมในการจัดการและการปฏิบัติการ 3. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และ 4. การมีส่วนร่วมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview Form) ได้กำหนดประเด็นข้อคำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย ชื่อ – นามสกุล ตำแหน่ง สถานศึกษาที่สังกัด และประสบการณ์การปฏิบัติงาน และ วันเดือนปีที่ทำการสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open ended Questionnaire)

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ศึกษาค้นคว้าเอกสาร หลักฐาน ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการและการมีส่วนร่วมของชุมชน นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา ความถูกต้อง และความชัดเจนของข้อคำถาม นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ผลที่ได้คือมีค่า IOC ระหว่าง 0.67 - 1.00 นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไปทดลองใช้ (Try Out) 30 คน จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์หาค่าร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำใส่ใจบริการ และวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำใส่ใจบริการกับการมีส่วนร่วมของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ด้วยวิธีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
4. การวิเคราะห์ภาวะผู้นำใส่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยใช้วิธี Stepwise Method
5. วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำใส่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหาเชิงประเด็นและนำเสนอในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำใส่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ รองลงมาคือ การมองการณ์ไกล การเสริมสร้างสัมพันธ์กับชุมชน การมุ่งมั่นพัฒนาบุคคล และ ด้านการเข้าใจผู้อื่น
2. การมีส่วนร่วมของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการจัดการ และการปฏิบัติการ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การวัดผล ประเมินผล
3. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำใส่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า

ภาพรวม มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .926^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 เป็นรายด้านพบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในระดับสูง จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดการและการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และ การมีส่วนร่วมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ได้แก่ การมีส่วนร่วมกำหนดทิศทางการศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณมีค่า .955 และกำลังสองของ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณมีค่า .913 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์มีค่า .15508 แสดงว่าตัวแปรพยากรณ์ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 มีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จำนวน 3 ด้าน คือ การมองการณ์ไกล การเข้าใจผู้อื่น และการเสริมสร้างสัมพันธ์กับชุมชน โดยส่งผลกันในทางบวกทุกด้าน

4. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า ในการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการให้ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนนั้น ควรส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน เปิดโอกาสให้ชุมชนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ของกันและกัน จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้จากภาคปฏิบัติ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน มุ่งเน้นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และมีความโปร่งใสกับสมาชิก

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่าภาวะผู้นำเป็นส่วนหนึ่งของสมรรถนะในการเป็นผู้บริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาท มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา ผู้บริหารที่เข้าใจผู้อื่น มีการกำหนดวิสัยทัศน์ในการดำเนินงานมองการณ์ไกล มุ่งมั่นในการพัฒนาบุคคลและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ความสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุณี จารุภูมิ (2565) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำใฝ่ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรัชญ์ทวีพร พันธวงศ์ (2567) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำไฟบริการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อำนาจเจริญ ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำไฟบริการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การมีส่วนร่วมของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากนอกจากการบริหารสถานศึกษาแล้ว สิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่จะนำพาองค์กรให้ประสบความสำเร็จก็คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา ซึ่งนับเป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะช่วยพัฒนาการศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น หากชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรการศึกษา รวมถึงการเชิญผู้ปกครองที่มีความรู้ มีเวลาว่างมาเป็นครูพ่อกุแม่ให้ความรู้ด้านวิชาการด้านภูมิปัญญา กับบุตรหลานย่อมเกิดผลดีต่อทุกฝ่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาศ เยี่ยมกร (2565) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำแบบนักพัฒนาของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำแบบนักพัฒนาของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ภาวะผู้นำไฟบริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 คือ การมองการณ์ไกล การเข้าใจผู้อื่น และ การเสริมสร้างสัมพันธ์กับชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐฐา ปัทมานุสรณ (2564) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการทำงานของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = 721 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในระดับสูง

4. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำไฟบริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 นั้น ควรมีการส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน เปิดโอกาสให้ชุมชนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ของกันและกัน จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้จากภาคปฏิบัติ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน และควรมุ่งเน้นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี โปร่งใสกับสมาชิกใน

ชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร หนานแก้ว (2567) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำใ้บริการ และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษากลุ่ม 5 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผลการวิจัย พบว่า แนวทางในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษากลุ่ม 5 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เรียงลำดับรายด้าน ดังต่อไปนี้ (1) ด้านการเสริมพลังอำนาจผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองให้มีความรู้ (2) ด้านการบริการ (3) ด้านความอ่อนน้อม (4) ด้านการไม่เห็นแก่ตัว

สรุป/ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญต่อการสร้างการรับรู้เพื่อทำความเข้าใจผู้อื่น สร้างความรู้ความเข้าใจโดยอาศัยหลักแนวคิดทางการบริหารควบคู่กับการใช้หลักคุณธรรมสร้างความไว้วางใจในการอยู่ร่วมกัน กับครูและบุคลากรในสถานศึกษา ตลอดจนควรเปิดโอกาสรับฟังผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาด้วยความเข้าใจ มีสติสามารถแก้ไขปัญหาที่เผชิญด้วยสติสัมปชัญญะอย่างรอบคอบ และผู้บริหารที่ดีจะต้องมีความเป็นกัลยาณมิตร สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเป็นกันเอง และมีมารยาทที่ดีต่อบุคคลรอบข้าง

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนการวัดผล ประเมินผลอย่างเป็นระบบ ร่วมกันกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีการตั้งเป้าหมาย และควรกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจอย่างชัดเจน เพื่อสามารถบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 2 สามารถนำผลการวิจัยนี้ไปพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดให้มีภาวะผู้นำใ้บริการ ซึ่งเป็นการรักษาจุดแข็ง พัฒนาจุดด้อย เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาไปในทิศทางที่ถูกต้อง และสามารถเตรียมความพร้อมให้กับข้าราชการครูในสังกัดผ่านการอบรมแบบแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา อย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำใ้ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา เพื่อวัดระดับคุณภาพและติดตาม ผลการนำองค์ประกอบภาวะผู้นำใ้ใจบริการของผู้บริหารสถานศึกษา ไปใช้ในการประเมินพฤติกรรม เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานในการวางแผนการพัฒนาต่อไป

2.2 ควรมีการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของหัวหน้าฝ่าย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสถานศึกษา เพื่อจะนำผลการวิจัยไปพัฒนาพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างทางภาวะผู้นำต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จารุณี จารุภูมิ. (2565). ภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต.สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- จุฑามาศ เยี่ยมกร. (2565). ภาวะผู้นำแบบนักพัฒนาของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- ณัฐฐา ปัทมานุสรณ์. (2564). ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2. การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธนัญญา เอ็มพงษ์. (2561). ความสำคัญของการศึกษา. [Online]. Available: <http://https://education.maggang.com>, [2567, มีนาคม, 20].
- ประสงค์ ถึงแสง. (2559). กลยุทธ์การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน. [Online]. Available: <http://https://www.truelookpanya.com/education/content/52243>, [2567, มีนาคม, 20].
- ปรัชญ์ทวีพร พันธวงศ์ (2567). ภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- วินัย ฉิมวงษ์. (2542). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงจัดการและเชิงปฏิรูปของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ศศิรดา แพงไทย. (2562). รูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. วารสารมหาจุฬานาครธรรม์, 6(7), 3299-3313.
- ศิริพร หนานแก้ว. (2567). การศึกษาภาวะผู้นำฝ่ายบริการ และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม 5 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2. (2566) รายงานผลการดำเนินงานประจำปีการศึกษา 2566. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 : นครศรีธรรมราช.
- Krejcie & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement.